

Tomasz Kowalczyk

Sprawozdanie z Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej "Wyzwania współczesnego prawa wyborczego" - edycja II

Studia Prawnoustrojowe nr 25, 283-286

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej „Wyzwania współczesnego prawa wyborczego” – edycja II

W dniu 5 czerwca 2014 r. Toruń już po raz drugi gościł najwybitniejszych przedstawicieli nauki i praktyki prawa wyborczego. Studenci zrzeszeni w Studenckim Kole Naukowym Prawa Wyborczego „Elektor”, działającym na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, podjęli się organizacji Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej „Wyzwania współczesnego prawa wyborczego”. Patronaty honorowe nad tym jakże wielkim i ważnym wydarzeniem objęli: Państwowa Komisja Wyborcza, Rzecznik Praw Obywatelskich prof. dr hab. Irena Lipowicz, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotr Całbecki, Prezydent Miasta Torunia Michał Zaleski, Prorektor UMK ds. Studenckich i Polityki Kadrowej prof. dr hab. Andrzej Sokala, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMK dr hab. Tomasz Justyński prof. UMK i Instytut Badań Polityczno-Prawnych. Wśród gości honorowych byli najwybitniejsi przedstawiciele nauki i praktyki prawa wyborczego: sędzia Stefan Jan Jaworski – przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej, minister Kazimierz Wojciech Czaplicki – Szef Krajowego Biura Wyborczego i sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej, Alexander Shlyk – Election Adviser w OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, prof. dr hab. Andrzej Sokala – UMK Toruń, dr hab. Piotr Uziębło prof. UG – UG Gdańsk, dr hab. Bartłomiej Michalak – UMK Toruń. Wzięli oni udział w panelu otwierającym konferencję. Ze względu na ogromną liczbę uczestników obrady odbywały się w 8 panelach poświęconych szczegółowym zagadnieniom polskiego i międzynarodowego prawa wyborczego. Referaty wygłaszali studenci i doktoranci ze wszystkich wiodących ośrodków uniwersyteckich w Polsce: Warszawy, Łodzi, Wrocławia, Lublina, Krakowa, Olsztyna, Poznania i Torunia.

Jednocześnie uczczono jubileusz pięciolecia Studenckiego Koła Naukowego Prawa Wyborczego „Elektor”. Po uroczystych przemowach wszystkich byłych i obecnych prezesów koła odbył się panel ekspercki rozpoczynający obrady konferencyjne, który poprowadził prof. dr hab. Andrzej Sokala. Zgodnie z koncepcją organizatorów najpierw każdy z ekspertów zabrał głos (były to około 10-minutowe wystąpienia), po czym dopiero rozpoczęła się około 45-minutowa dyskusja.

Jako pierwszy wystąpił sędzia Stefan Jaworski (przewodniczący PKW), który wskazał na dwa bardzo istotne problemy: metodę zbierania głosów oraz ustalanie wyników głosowania. Rozwazał, czy pozostać przy tradycyjnym sposobie, czy też wypróbować już coś nowego, np. metody elektroniczne, które mogą przyspieszyć całą procedurę.

Kazimierz Wojciech Czaplicki (sekretarz PKW) swoje wystąpienie poświęcił organom wyborczym oraz możliwym propozycjom ich zmiany w nadchodzących wyborach samorządowych¹. Zastanawiał się nad sposobem powoływania obwodowych komisji wyborczych i zaproponował, by obok wyborców zasiadali w nich również fachowcy, jak ma to miejsce we Włoszech, gdzie z urzędu musi być obecny prawnik, który dobiera sobie współpracowników. Zwrócił też uwagę na kadencje obwodowych komisji wyborczych i liczne, permanentne szkolenia organizowane dla jej członków. Kończąc wskazał na kilka kardynalnych błędów, jakie popełniają obwodowe komisje wyborcze, m.in. brak znajomości prawa wyborczego (co wynika ze źle prowadzonych szkoleń oraz słabej frekwencji na szkoleniach dla członków obwodowych komisji wyborczych), podpisanie protokołu, gdy wszystkie głosy w obwodzie padły na jednego kandydata (zamiast wypełnić właściwy protokół, wypełniono protokół testowy), zbyt duże zaliczenie głosów dla jednego z kandydatów.

Trzeci w kolejności wystąpił dr hab. Piotr Uziębło prof. UG. Poruszył on bardzo trudny, ciekawy i bieżący temat kampanii wyborczej oraz ciszy wyborczej, głównie w kontekście Internetu i lajkowania stron. Pierwszym problemem jest obiektywizm w polskich programach telewizyjnych, często naruszany przez liczne komentarze dziennikarskie (prezenterów). Kandydaci w trakcie debat przedwyborczych podlegają sondażom, a prowadzący często nie traktuje ich równo. Problemem jest również darmowy czas antenowy w radiu i telewizji – ze względu na brak zainteresowania ze strony wyborców KRRiT chciała je przenieść do niszowych stacji telewizyjnych. Kolejnym bardzo ważnym zagadnieniem jest status Internetu jako medium do prowadzenia kampanii wyborczej. Profesor Uziębło zapytał, czy umieszczanie informacji na własnym profilu na portalu społecznościowym jest zgodne z prawem i nie zakłóca ciszy wyborczej, o ile się tego nie rozpowszechnia? Czy lajkowanie tejże strony przez inne osoby to już rozpowszechnianie i naruszenie ciszy, czy nie? Zdaniem prelegenta należałoby zabronić manewrowania w czasie ciszy wyborczej i agitacji na Facebooku.

Następnie dr hab. Bartłomiej Michalak (UMK Toruń) poruszył kilka drobniejszych, ale ważnych problemów natury technicznej i politologicznej. Przede wszystkim stwierdził, iż w Polsce nie dochodzi do naruszeń i fałszowania wyborów. Nie ma też zagrożeń przy zbieraniu głosów, zaś system

---

¹ Głosowanie w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw powinno być zarządzane, przez Prezesa Rady Ministrów, na dzień 16 listopada 2014 roku.

organów wyborczych jest dobrze skonstruowany. Istotnym problemem natomiast są prezentacje wyników głosowania i czas na ich dostarczenie do Państwowej Komisji Wyborczej. W dzisiejszych czasach bazujemy na wynikach głosowania z danych elektronicznych, dlatego też wystarczyłoby sprawdzić wersję elektroniczną z papierową (wersję elektroniczną można uznać za wiodącą, natomiast papierową stosować jedynie subsydiarnie). Uproszczenie to bardzo przyspieszyłoby czas podawania wyników wyborów, ponieważ PKW nie musiałaby już czekać na wszystkie protokoły. W opinii prelegenta warty rozważenia jest sposób kreacji obwodowej komisji wyborczej w sposób mieszany, aby zasiadali w niej zarówno fachowcy, jak i „zwykli” wyborcy (czynnik społeczny).

Ostatnie wystąpienie w tej części obrad należało do Alexandra Shlyka (OBWE/ODHiR). Poruszył on problem łączenia praw człowieka z prawem wyborczym. Wspomniał, że prawo wyborcze winno być jak najbardziej dogodne dla człowieka, chociażby ze względu na dwie wiodące zasady: powszechności i tajności głosowania. Odwołał się do wielu praktycznych przykładów. Wskazał, iż Trybunał Konstytucyjny Republiki Federacyjnej Niemiec zakwestionował stosowanie wyłącznie maszyn do głosowania. W uzasadnieniu TK RFN stwierdził, że wyborca nie bardzo wie, jak działa taki głosomat, zaś system komputerowy jest jeszcze zbyt słabo zabezpieczony. Dopiero gdy zmieni się i poprawi system zabezpieczeń elektronicznych, można zacząć wprowadzać maszyny do głosowania. Prelegent na przykładzie Estonii wyjaśnił i postarał się stworzyć hierarchię zasad prawa wyborczego. Główna Komisja Wyborcza Estonii stwierdziła, że jeżeli wyborca chce głosować przez Internet, to należy mu to umożliwić, ponieważ ważniejsza jest zasada powszechności niż tajności głosowania. Dla pewnych dóbr można poświęcić inne dobra.

Po tych jakże ciekawych wystąpieniach wywiązała się nie mniej ciekawa dyskusja, którą prowadził prof. dr hab. Andrzej Sokala (UMK Toruń). Podsumowując wystąpienia gości, stwierdził, że w Polsce zasady prawa wyborczego są dyrektywami, dlatego też w przypadku ich wewnętrznej kolizji można jedną poświęcić na rzecz drugiej. W dyskusji były poruszane tematy obwodowych komisji wyborczych, ich składu oraz reagowania PKW w sytuacjach kryzysowych i częstego jej hamowania. Stwierdzono, że mamy kilka możliwości obsadzania członków obwodowych komisji wyborczych: albo dodać kilku fachowców do czynnika społecznego, albo nadać większe uprawnienia mężom zaufania, albo zastosować propozycję prof. dr hab. Stanisława Gebethnera i dr hab. Krzysztofa Skotnickiego prof. UŁ, aby jako eksperta wprowadzić sekretarza obwodowej komisji wyborczej. Następnie powrócono do problemu kampanii, agitacji, ciszy wyborczej i stanowiska KRRiT. Zgodnie z prawem międzynarodowym i sprawozdaniami OBWE, Internet nie jest medium i nie można go regulować jak inne media. Zgodnie z konstytucyjną zasadą wolno-

ści nie można ingerować w media prywatne, czego przykładem są Stany Zjednoczone Ameryki Północnej. Podsumowując dyskusję, można wskazać, iż fachowcy znaleźli wiele rozwiązań, jak usprawnić obecnie obowiązujące prawo wyborcze, aby było bardziej dogodne dla człowieka i poprawnie stosowane w praktyce.

Jak widać, w trakcie obrad poruszono wiele ciekawych problemów, z których część została rozwiązana. Można stwierdzić, iż jest to jedna z największych w Polsce konferencji poświęconych prawy wyborczemu. Ogromne podziękowania za organizację spotkania należą się Studenckiemu Kołu Prawa Wyborczego „Elektor” działającemu na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Przy okazji zapraszamy każdego zainteresowanego losami kraju oraz wyborami na trzecią już edycję, która odbędzie się w 2015 r. Mamy nadzieję, że za pięć lat spotkamy się na dziesięcioleciu koła oraz na kolejnej edycji konferencji.

Tomasz Kowalczyk